

Pomóż dziecku wybrać szkołę średnią

Wybór szkoły średniej przypada na okres dorastania i jest punktem zwrotnym w dalszej karierze edukacyjnej każdego ucznia. W okresie rozwoju dziecka jest normalne, że nie wie ono czego pragnie, dokąd zmierza, kim ma być. Potrzebuje czasu na odnalezienie drogi i tego, czym chce się zajmować w dorosłym życiu. Nie można zatem wymagać od dziecka, aby podjęło samodzielnie decyzję, kim chce być w przyszłości i w jakim kierunku będzie podążać. Nie można jednak narzucać mu ścieżki edukacyjnej, która bardziej jest zgodna z preferencjami rodzica niż dziecka.

Jak wspierać dziecko w wyborze szkoły

Zdarzają się dzieci, choć to rzadkość, które na etapie kończenia szkoły podstawowej wiedzą, co chcą robić, gdzie uczyć się dalej. Najczęściej na tym etapie dziecko nie ma jeszcze w pełni rozwiniętych struktur mózgowych odpowiedzialnych za ustalanie priorytetów, przemyślenia i racjonalne podejmowanie decyzji popartych argumentami za i przeciw, autorefleksji i pogłębionego wnioskowania.

Choć nastolatek potrafi zaskoczyć spostrzegawczością i pomysłowością, nie posiada jeszcze tak rozbudowanych mechanizmów myślenia jak dorośli. Dlatego nastolatek **potrzebuje wsparcia rodziców** i innych dorosłych w podjęciu tak ważnej decyzji dla jego przyszłości.

Pamiętaj, że wypowiedzi typu: „Idź do tego liceum, jest najlepsze w mieście”, „Ja Cię widzę wyłącznie w szkole budowlanej, sam wybrałem ten zawód i nie żałuję”, „Nie idź do ogólniaka, to Ci nie da żadnego konkretnego zawodu” albo „Handel?

Stać Cię na więcej! Żadnej szkoły branżowej!” **nie pomogą ani dziecku, ani waszej relacji** teraz i w przyszłości. Mówiąc tak, **podejmujesz decyzję za dziecko**, nie dając mu szansy wyboru. Być może sam byłeś(-aś) w ten sposób nakłoniony(-a) do wyboru szkoły czy zawodu, w związku z tym będziesz unikać ukierunkowania dziecka, mówiąc: „To Twoja decyzja, nie moja, Ty będziesz chodzić do tej szkoły, nie ja – nie wtrącam się”, „Nie chcę, abys miał do mnie pretensje, jak ja do własnych rodziców, więc nie chcę udzielać Ci rad”, „To Twoje życie, Twoja przyszłość, nie będę w to ingerować. Zresztą co ja wiem, tyle się zmieniło od czasu, kiedy sama chodziłam do średniej szkoły. Poszukaj sam w Internecie opinii o szkołach”.

Bywa też, że **decyzja znajomych** o wyborze konkretnej szkoły **przekłada się na decyzję dziecka**. Dzieje się tak, ponieważ dziecko odczuwa **lęk przed nowymi znajomościami, boi się rozłąki z kolegami**. Warto z dzieckiem porozmawiać o tym, że **zmiana szkoły nie oznacza zerwanie więzi z bliskimi osobami**.

Zadaniem rodzica nie jest podejmowaniem decyzji za dziecko, choćby był to trafny wybór, ale również nie powinno się **pozostawiać dziecka samemu sobie** – z lękiem, w osamotnieniu, z poczuciem bezradności. Zadaniem rodzica, w oparciu o wiedzę na temat dziecka, jest **wskazać mu kilka możliwych kierunków i przeprowadzić przez trudny moment** podejmowania pierwszej, samodzielnej i ważnej decyzji życiowej.

Kiedy wybrać szkołę średnią

Proces wyboru szkoły średniej wymaga czasu. **Nie zostawiaj zatem rozmów na ten temat na ostatnią chwilę**. Nie zaczynaj ich w 8 klasie, tuż przed egzaminem. **Warto o tym pomyśleć wcześniej** i rozmawiać z dzieckiem najlepiej od 6 klasy. Poniżej dowiesz się, jak to zrobić.

Czym kierować się w wyborze przyszłości dziecka

W pierwszej kolejności **obserwuj dziecko**. Od czasu do czasu **przeprowadzaj analizę jego osiągnięć** pod kątem: gotowości na wysiłek edukacyjny, możliwości intelektualnych, ocen z poszczególnych przedmiotów, zdolności, zainteresowań i hobby, temperamentu (spokojny – aktywny, praca w grupie – samodzielne wykonywanie zadania), stanu zdrowia. **Sprawdź mocne strony i predyspozycje dziecka**, np. za pomocą testów on-line na indywidualni.pl.

Po drugie **zachęcaj do udziału w zajęciach pozalekcyjnych**, pozwalaj doświadczać udziału w **różnych aktywnościach**, bądź w tym obszarze modelem dla dziecka, **pokazuj, jak można w ciekawy sposób spędzać czas wolny**.

Po trzecie **przedstawiaj dziecku, na czym polega proces wyboru i podejmowania decyzji**. Wspólnie z dzieckiem **trenujcie te kompetencje**, w granicach rozsądku **pozwalaj dziecku na inicjonowanie procesu wyboru i podejmowanie samodzielnych decyzji**, rzeczowo rozmawiaj z nim, jeśli podjęta decyzja okaże się być chybiona. **Wspólnie zastanówcie się, jak można to zrobić inaczej**.

Po czwarte **wierz w swoje dziecko**, pomagaj mu w odkrywaniu swoich mocy, **wzmacniaj jego poczucie własnej wartości** – to pomaga w trudnych chwilach i ułatwia podejmowanie dobrych decyzji.

Mocne i słabe strony dziecka

Prowadź rozmowy z dzieckiem... o nim samym. **Omawiajcie jego mocne i słabe strony** od początku edukacji – jakie są jego umiejętności, wiedza, cechy, cele i wartości. Możecie skorzystać z testów na indywidualni.pl. **Ustalcie listę przedmiotów, w których dziecko czuje się najlepiej, a których nie lubi się uczyć**, co od zawsze było w jego kręgu zainteresowań i je pasjonowało, a co nudziło. **Przeanalizujcie zajęcia dodatkowe, na które dziecko chodziło**: które go pochłaniały, a które były szybko porzucane. Poniżej znajduje się lista pytań, na które **warto wspólnie z dzieckiem szukać odpowiedzi**.

Pytania o zainteresowania:

- Co lubię robić?
- Co mnie ciekawi?
- Jak spędzam wolny czas?
- Jaką aktywność wybieram dla siebie?

Pytania o umiejętności:

- Czy mam jakieś uzdolnienia, talenty?
- Co potrafię zrobić, wykonać?
- Z czym sobie radzę?

Pytania o wiedzę:

- Co wiem?
- W jakich przedmiotach jestem dobry(-a)?

Pytania o cechy:

- Jaki jestem? (cechy psychologiczne np. inteligencja, charakter, temperament oraz fizyczne np. siła, kondycja fizyczna, wygląd, wzrost, stan zdrowia)

Pytania o cele i wartości:

- Co jest dla mnie ważne?
- Do czego dążę?
- Na czym mi zależy?
- Jaki jest poziom moich aspiracji, ambicji?

Pomysły na wybór szkoły

Bardzo przydatne w wyborze szkoły są **informacje o placówkach, zawodach i rynku pracy**.

Przeanalizujcie z dzieckiem mapę (lokalizacja) i strukturę szkolnictwa ponadpodstawowego (obecnie to: liceum ogólnokształcące, technikum, szkoła branżowa I i II stopnia). **Zapoznajcie się z ofertą szkoły** (kierunki, dodatkowe uprawnienia), **zasadami rekrutacji**. Zdobądźcie informacje na temat **zdawalności egzaminów**, które świadczą o poziomie nauczania w szkole. Z lokalizacją szkoły wiążą się dojazd i koszty nauki – te również weźcie pod uwagę. Przydatne informacje znajdziecie na stronach internetowych szkół.

Wasza uwaga powinna skupić się także na **pytaniach dotyczących samego zawodu**, a dokładnie czynności i zadań zawodowych, wymagań zdrowotnych, co do wykształcenia i warunków pracy. Takie wiadomości przydadzą się podczas rozważania propozycji technikum czy szkoły branżowej. Dobrym źródłem informacji są rzetelne strony, takiej jak np. INFOdoradca+.

Szczególną grupą informacji zewnętrznych mogą się okazać **wiadomości o rynku pracy**, a dokładnie, co się na nim dzieje, jakie wymagania on stawia, jaki rynek pracy interesuje nasze dziecko. My dorośli wiemy, w oparciu o nasze własne doświadczenia, że rynek pracy jest zmienny, więc wymaga od człowieka aktywności, zaradności, stałego rozwijania zasobów własnych kompetencji, wiedzy i umiejętności. Podczas rozmowy o tym z dzieckiem przydatne okazać się mogą takie strony, jak [Mapa Karier](#), [e-ZAMEK.pl](#).

Skorzystajcie z **pomocy doradcy zawodowego** w określeniu predyspozycji zawodowych dziecka.

Rodzicu, pamiętaj, że o **wyborach życiowych Twojego dziecka należy rozmawiać**, poddawać je weryfikacjom i konfrontacji. Wybór oznacza **kontakt ze wszystkimi możliwościami dostępnymi w danym momencie**.

Na poniższych stronach znajduje się więcej przydatnych informacji dot. wyboru szkoły, predyspozycji:

- WybieramSzkole.pl
- [Portal edukacyjny Perspektywy](#)
- [Barometr Zawodów](#)
- [TAK, ZDAM! - kalkulator punktów](#)
- [16 Personalities - test osobowości](#)

Źródła:

- Jak mądrze wybierać i wspierać? Poradnik dla rodziców i kandydatów do szkół ponadpodstawowych na rok 2019/2020, UMS Warszawa - Biuro Edukacji, Warszawa 2019.
- Pomagam mojemu dziecku wybrać zawód i szkołę ponadgimnazjalną, Broszura dla rodziców, KOWEŻiU, Warszawa.